Nr. 29. Toruń, 16. lipca 1910. Rok III.

KŁOSY

Organ Związku Kółek Roln. Zachodnio-Pruskich.

(Tygodnik wychodzący co sobotę.)

Przedpłata kwartalna wynosi na wszystkich pocztach w Niemczech **75 fenygów.**
Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 20 fen. od jednołamowego wiersza. Przy powtórzeniu udziela się stósownego rabatu. — **Kółka** od ogłoszeń siewów i bydła rozpłodowego płacą tylko **10 fen.** od wiersza.

Szczęść Boże!

Wszelkie przyczynki redakcyjne prosi się adresować **Połczyński** Wysoka, Wittstock pr. Frankenhagen Wpr.
W sprawach druku i ekspedycyi oraz wiadomości o ruchu w „Kółkach" **S. Buszczyński,** Thorn, Brückenstr.
Ogłoszenia i reklamy przyjmuje **K. Zabłocki** Thorn, Brückenstrasse.

OD PATRONATU.

III SEJMIK

delegatów **Kółek rolniczych** Prus Zachodnich odbył się w **Tucholi** dnia **7. lipca 1910.**

O godzinie 2-giej punktualnie zagaił pan patron zebranie, które wielką salę p. Libery wypełniło zupełnie. Powitał pan **patron** serdecznemi słowy naprzód delegatów, dalej gości pomiędzy którymi znajdowało się 3 posłów, panowie **Brejski, Janta-Połczyński i Sikorski,** oraz p. **Brownsford** sekretarz patronatu poznańskiego, i wydawca „Poradnika". Potem zebranie powołało na **marszałka** pana posła **Romana J.-Połczyńskiego,** który objąwszy pięknem przemówieniem urzędowanie przystąpił do porządku dziennego mianując sekretarzem pana Wilkansa z Rówienicy.

Protokół z walnego zebrania, oraz nazwiska delegatów podamy osobno. Tutaj tylko zaznaczymy, że przebieg sejmiku był **wspaniały.** Doskonałe i pouczające odczyty przeplatane dyskusyą przeciągnęły się do ½ 6.

Po zakończeniu urzędowej części zebrania wezwał p. patron zebranych, by nie rozjeżdżali się najbliższymi pociągami, tylko po wspólnej pracy oddali się wspólnej zabawie, której celem wzajemne poznanie i zbliżenie się zastępców całego wielkiego obszaru prowincyi Zachodnio-Pruskiej. Zakomunikował zebranym, że **komitet miejscowy** postarał się w miarę sił urozmaicić wieczór zebraniu — niestety nie licząc się z pogodą. I tak z powodu zimna i przekropnej pogody koncert ogrodowy musiał uledz skreśleniu. Nie żegnając się zatem zebranie ruszyło pochodem z muzyką z 20 trąb złożoną na czele przez miasto do hotelu p. Neumana. **Pochód,** w którym wzięło udział 280 osób ustawionych w czwórki przez ruchliwy komitet przedstawiał się uroczyście i okazale. W mieście większa liczba domów była **umajona** na dowód radości mieszkańców, że goszczą u siebie sejmik. Do **obiadu** u p. Neumana zasiadło około 200 osób, przy 5 stołach na wielkiej białej sali, i innych stołach w dalszych salach nakrytych. Muzyka przegrywała, toasty serdeczne urozmaicały podania i wytworzył się nastrój prawdziwie **świąteczny,** który spotęgował się jeszcze, kiedy po skończeniu uczty i szybkiem uprzątnięciu stołów **panie** weszły na salę. Koncert kapeli zaczęły teraz przeplatać produkcye **towarzystwa muzycznego Tucholskiego,** które pod wodzą swego kierownika pana **Gajdy** wykonało prześlicznie na mięszane głosy kilka pieśni. O godzinie 9 młodzież zabrała się do **tańców,** a starszyzna po kątach siedziała sobie radząc, dumając i weseląc się z zabawy młodych. Około 50 par w ochoczym i raźnym tańcu bawiło się do 5 z rana, aż do chwili, kiedy ranne pociągi zabrały resztę delegatów.

Dziś delegaci już przy żniwie, lecz pewnie z przyjemnością wspominają dni Tucholskie, gdzie pouczyć się, poweselić, a co najważniejsze serce ograć było można.

Serdeczne im raz jeszcze przesyłamy **pozdrowienia.**

za wagon 10 000 kg. (200 centnarów) brutto włącznie worka, franko w wagonie na stacyi Neufahrwasser za gotówkę z odliczeniem 1½% skonta albo za kredytem trzymiesięcznym.

Koszta przewozu z stacyi Neufahrwasser do Tucholi n. p. wynoszą bez gwarancyi Mk. 33,60, per 200 centnarów.

Przekazane zlecenia uskutecznione zostaną porządkiem jak nadchodziły. Zachodzą jednakże wypadki, że odstawa nastąpić może dopiero w 4—5 tygodniach.

Przy odstawie żużli będzie uwzględniona żądana zawartość o tyle, o ile zapas odnośny starczy.

Przy prawidłowo stwierdzonym braku rabat **Mrk. 16** pr. 200 cent.

Za worki do dalszej wysyłki koleją oblicza się Mrk. 5 pr. 200 cent. za każdy brakujący procent, lecz tylko przy odstawie podług ogólnego kwasu fosforowego.

Przy sprzedaży podług rozpuszczalności kwasu fosforowego w cytracie liczy się na latitude 0,75%.

Branie prób do analizy wykonuje się podług przepisów już kilkakrotnie komunikowanych.

Dalej podajemy ceny na: 1. Superfosfat 18/10%, 2. Superfosfat amonjakalny przy wczesnem zamówieniu, dopóki ceny się nie zmienią.

Cena: ad. 1. po 16⅓ fen. za % kwasu fosfor.
ad. 2. po 18⅛ fen. za % kwasu fosfor. i po 69 f. za % azotu w centnarze brutto włącznie worka w pełnych wagonach najmniej po 200 ctr. franko do stacyi kolei państwowej Neufahrwasser.

Koszta przewozu płaci odbiorca, a odlicza się je w rachunku.

Warunki regulowania należytości. Kredyt trzymiesięczny albo za gotówkę w 30 dniach z odliczeniem 1½% sconto.

W razie przekroczenia przysługującego kredytu oblicza się procent podług lombardu Banku Rzeszy.

Czas dostawy. Odstawa jesienna do końca października.

Koszta przewozu z Neufahrwasser do Tucholi n. p. wynoszą cr. Mrk. 38 per 200 cent.

POKŁOSIE.

Czego nie powinniśmy zapominać przy wychowie drobiu? Krótka na to odpowiedź: piasku. Wyjaśnienie zaś takie: Oto zwierzęta wszystkie mają zęby, którymi rozdrabiają przyjęty pokarm. Ptak zębów nie posiada, a chcąc pokarm strawić zużytkować musi go przecież mieć w stanie płynnym. — Otóż jak wiemy pokarm, pobrany przez drób, dostaje się do wola, zwanego pospolicie „zabolem". W wolu tym pokarm miękczeje, a stąd w stanie rozmiękłym dostaje się do żołądka. Żołądek ptaka jest nader silny. Lecz sam nie potrafiłby pokonać wszystkiego tj. prędko zmiażdżyć pokarmu. Dlatego też drób nasz połyka kamyki, które na kształt kół młyńskich trą pokarm na papkę. Otóż drób chowany na swobodzie znajdzie kamyków dosyć. Inna sprawa z drobiem małym, chowanym w domu. Temu maleństwu również kamyk jest potrzebny. Braknie go bowiem, to żołądek nie trawi należycie, a nie przetrawiony pokarm powoduje boleści. Dlatego też powinniśmy zawsze trochę piasku rozsypać koło drobiu, zwłaszcza piskląt. *J. B.*

Ruch w Kółkach.

Nowe Kółko.

W **Czarzu** (Scharnsee) w powiecie Chełmińskim powstało 3. lipca nowe Kółko dzięki staraniom kilku gospodarzy tamtejszych.

W sali pana Zadrzewskiego zgromadziło się pierwsze to posiedzenie celem założenia Kółka na Czarze i okolicę. 39 gospodarzy zgłosiło się na członków.

Prezesem wybrano p. Buczkowskiego z Nowejwsi, zastępcą pana Żurawskiego, skarbnikiem p. Górnego, sekretarzem p. Lemańczyka, zast. sekr. p. Żukiewskiego. Wykład, bardzo na czasie, wygłosił pan weterynarz Kwiatkowski z Chełmna „o zarazie pyska i racic". Posiedzenia mają się odbywać w pierwszą niedzielę każdego miesiąca.

Postanowiono posłać dwóch delegatów na sejmik do Tucholi.

Dr. W. Ślaski, wicepatron.

Sprawozdanie z posiedzenia czerwcowego.

Posiedzenie Tow. rol. na **Radzyn i okolicę** zagaił zastępca prezesa p. Budnik przy udziale 19 członków. Na porządku obrad stoi odczyt p. weterynarza Maliszewskiego o schwaceniu, i p. Balcerewicza o uprawie roli pod pszenicę. Nad odczytami wywiązała się dłuższa dyskusya, w której zabierali głos, pp. Budnik, Paszotta, Bezdun i referenci. Przy wolnych wnioskach potwierdzono uchwały zapadłe na posiedzeniu z dnia 12. maja b. r.

Przyszłe zebranie odbędzie się dopiero 1. września. *St. Kostka,* zastępca sekretarza.

Dnia 30. Czerwca zwiedziło Kółko rolnicze **Radzyńskie,** gospodarstwo w Dembińcu p. Donimirskiego dokąd się zjechała większa część członków. Zebrani zwiedzili najpierw pola. Oziminy jarzyny i buraki stały bardzo dobrze, zaś późniejsze buraki wskutek ulewnych deszczów ucierpiały cośkolwiek.

Następnie zwiedzili uczestnicy podwórze gdzie znaleźli wszystko w jaknajlepszym porządku, najwięcej zachwycali się stodołą zbudowaną jeszcze przez p. Zygmunta Działowskiego, do której się wjeżdża pomostem do góry.

Po ogólnem zwiedzeniu przyjmowali pp. Donimirscy uczestników ze staropolską gościnnością. Rozjeżdżając się późnym wieczorem odnieśli uczestnicy z gospodarstwa Dembienieckiego jak najlepsze wrażenie.

Sekretarz Kółka Radzyńskiego.

W **Lipuszu** odbędzie się zebranie Kółka rolniczego w niedzielę, dnia 10. lipca b. r. o godz. 1 po południu w lokalu bankowym. W imieniu Zarządu *Dunajski.*

Cołdanki. Zebranie miesięczne naszego Kółka rolniczego odbędzie się dnia 17. 7. 10. o godz. 12-tej w południe u pana

Molusa w Kamieniu. — Karta upoważnia do wstępu! Z powodu interesujących i ważnych spraw uprasza o liczny udział *Zarząd.*

W wtorek d. 19-go lipca r. b. odbędzie się zebranie Kółka rolniczego w **Jabłonowie** o 5½ po poł. w lokalu p. St. Schulca. Odczyt p. Hulewicza z Kościanek (W. Ks. Poznańskie) „O chowie świń“. Dla ważnych innych spraw liczny udział konieczny. Tego samego dnia o godzinie 4-tej po poł. zebranie Rady Banku lud. *Zarząd.*

Łęg. Posiedzenie Kółka rolniczego odbędzie się w niedzielę dnia 17. b. m. o 1½ godz. po południu w lokalu p. Małkowskiego. O liczny udział członków i gości prosi *Zarząd.*

Zgromadzenie Kółka rolniczego na **Trzciano** i okolicę odbędzie się w niedzielę 16. lipca o 4½ godzinie po południu, jako też zwiedzenie gospodarstwa u wicepatrona pana Donomirskiego w małych Ramzach, na które zaprasza członków *Zarząd.*

Posiedzenie Kółka rolniczego na parafię Lubawsko-Złotowską odbędzie się w poniedziałek dnia 18. lipca o godz. 10½ w lokalu pana Regowskiego Szwarca w **Lubawie,** wstęp dla członków. *Zarząd.*

Nakładem i pod redakcyą Patrona Dr. L. Połczyńskiego, Wysoka. — Druk S. Buszczyńskiego w Toruniu.